

Voorjaarsfenologie 2021

Ellen de Bruin

FOTO: ROELY BOS, KENNEMERDIJNEN, 27 APRIL 2021

Kleine Plevier werd gezien op 25 februari 2021 op het Landje van Geijssel

De lente van 2021 wordt omschreven als “zeer koud, nat en een normale hoeveelheid zon”. Was het begin en eind maart nog redelijk goed weer, in de tussenliggende periode vroom het. Met name april en mei hadden een temperatuur ver onder het gemiddelde. Sneeuw, hagel, storm en onweer wisselden elkaar af, met heel soms een warme zonnige dag. Aan het einde van deze periode werd het eindelijk iets beter (bron: knmi.nl).

Van de 39 soorten waarvoor een bandbreedte is bepaald arriveren er in 2021 twaalf vroeg; dat wil zeggen dat de eerste waarnemingsdatum in 2021 vóór de startdatum van de bandbreedte (berekend tot en met 2020) valt. Het gaat hier om Kleine Plevier, Bontbekplevier, Grutto cq. IJslandse Grutto, Groenpootruiter, Koekoek, Boerenzwaluw, Blauwborst, Gekraagde Roodstaart, Snor, Rietzanger, Zwartkop en Bonte Vliegenvanger. Oeverzwaluw en Huiszwaluw arriveren exact op de 1e dag van de berekende bandbreedte. Er zijn geen soorten met een vroegste waarnemingsdatum die valt ná de einddatum van de bandbreedte. De Zomertortel wordt niet gemeld dit voorjaar.

In 2021 zijn drie datumrecords verbroken. De **Blauwborst** in de Lutkemeerpolder op 26 februari is de vroegste waarneming ooit. Ook de eerste datum van **Bontbekplevier** op 2 februari, op het Landje van Geijssel, is de vroegste datum ooit, afgezien van de in 2015-2016 overwinterende vogel op IJburg. Op hetzelfde “Landje” is de waarneming van een **Kleine Plevier** op 15 februari de 2e vroegste waarneming ooit.

Van **Boerenzwaluw** en **Snor** werd de 2e datum ooit geëvenaard, resp. 4 maart en 30 maart.

Van **Zwarte Roodstaart** zijn er waarnemingen vanaf 13 januari, maar de eerste zang was op 30 maart, in Buitenveldert en in de Lutkemeer. Deze opmerking geldt ook voor **Zwartkop**: waarnemingen vanaf 6 januari, maar de eerste zang op 24 februari in Badhoevedorp; en **Tjiftjaf**: de eerste zang gehoord op 21 februari, echter al waargenomen vanaf Nieuwjaarsdag.

Bijzonder opvallend is de in de winter gefotografeerde **Tuinfluit**, op 31 januari in de Gaasperzoom (Ed Roelandse). Deze datum is niet meegenomen in de fenologieberekening. Al jarenlang wordt deze voorjaarsfenologie bijgehouden. Voor de berekening en de methode van gemiddelde vroegste waarnemingsdatum (gvd) en bandbreedte verwijs ik naar de website van de VWGA (vogelsamsterdam.nl/voorjaarsfenologie). De berekende waarden ontving ik zoals ieder jaar van Jan van Blanken, waarvoor dank. Op de website is ook de zgn. overall fenologielijst te vinden. In deze lijst worden van de geselecteerde soorten de eerste en tweede vroegste datum aller tijden genoemd. Ik zou graag iedereen willen verzoeken vroege voorjaarswaarnemingen van (zang-) vogels te registreren, mét vermelding of de vogel zingt of niet en bij voorkeur vergezeld van een foto- en/of geluidsfragment.

In bijgaande tabel, met daarbij de naam van de waarnemer(s), staat de datum waarop 40 trekvogelsoorten voor het eerst zijn waargenomen in het voorjaar van 2021. Alle waarnemingen zijn afkomstig van de website (adam) waarneming.nl.

Gebruikte afkortingen in de tabel

AB	Alex Buhr	HJK	Harm Jan Kiewiet	PT	Paul Tak
AM	Annelies Marijnis	JG	Jeroen Groenendijk	RB	Rob Baars
BK	Bea Koetsier	JLK	Jip Louwe Kooijmans	RR	Rutger Rotscheid
DB	Dick Bresser	JV	Jos Vrolijk	RuB	Ruud Bennink
DD	Daan Drukker	JvB	Jan van Blanken	SH	Sander Hietkamp
DvdM	David van der Meer	LH	Leobard Hinfelaar	SW	Steven Wytema
EH	Ewout Huibers	LJ	Lodewijk IJlst	TJ	Tom Jongeling
EV	Els Velzing	LS	Lou Spoor	TK	Ton Koot
FvG	Frank van Groen	MS	Marten Sikkema	WS	Will Schep
FW	Floris Whitton	PG	Peter Grubben	ZH	Zainal Haberham
GK	Guido Klerk	PL	Peter Logtmeijer	ZS	Zsolt Sebestyen
HJ	Han Jacobs	PR	Paul Ruiters		

Fenologietabel 2021

		vroegste datum	locatie	waarnemer	periode (n)	gvd	bandbreedte t/m 2020
1	Zomertaling	17-3-2021	Wilmkebreek	TJ	1960-2020 (60)	20-3	7/3-2/4
2	Purperreiger	29-3-2021	Gemeenschapspolder	EH			
3	Lepelaar	17-2-2021	Wilmkebreek	TJ	1962-2020 (55)	28-2	30/1-29/3
		17-2-2021	Polder Opperwoud	EH			
4	Boomvalk	10-4-2021	Schinkelbos	FW	1960-2020 (61)	13-4	30/3-27/4
5	Kluut	20-2-2021	Bovenkerkerpolder	EV	1965-2020 (55)	6-3	9/2-31/3
6	Kleine Plevier	25-2-2021	Landje van Geijssel	BK,AM	1959-2020 (60)	27-3	6/3-17/4
7	Bontbekplevier	2-2-2021	Landje van Geijssel	WS	1972-2020 (48)	1-3	18/2-12/3
8	Grutto	24-1-2021	Landje van Geijssel	SH	1958-2020 (63)	15-2	30/1-3/3
9	Groenpootruiter	19-3-2021	Marken	PG	1965-2020 (54)	10-4	26/3-25/4
10	Visdief	5-4-2021	IJburg	DB	1957-2020 (64)	7-4	30/3-15/4
11	Zwarte Stern	18-4-2021	Kinselmeer	LIJ	1962-2020 (55)	25-4	14/4-6/5
12	Zomertortel				1959-2020 (60)	4-5	24/4-14/5
13	Koekoek	6-4-2021	Golfclub Olympus	TK	1957-2020 (64)	20-4	12/4-28/4
14	Gierzwaluw	20-4-2021	Weesp	RuB	1954-2020 (65)	18-4	11/4-25/4
15	Oeverzwaluw	24-3-2021	Diemerpark	FvG	1958-2020 (59)	8-4	24/3-23/4
		24-3-2021	Amsterdam-Zuidoost	EV			
16	Boerenzwaluw	4-3-2021	Osdorper Bovenpolder	PT	1954-2020 (67)	29-3	21/3-6/4
17	Huiszwaluw	3-4-2021	Polder de Rondehoep	SH	1959-2020 (62)	16-4	3/4-29/4
18	Gele Kwikstaart	30-3-2021	Eendrachtspark	DD	1957-2020 (63)	30-3	18/3-11/4
19	Nachtegaal	13-4-2021	Gaasperpark	SW	1956-2020 (65)	15-4	10/4-20/4
20	Blauwborst	26-2-2021	Lutkemeerpolder	RR	1982-2020 (39)	21-3	12/3-30/3
21	Zwarte Roodstaart	30-3-2021	Buitenveldert	SW	1961-2020 (59)	24-3	8/3-9/4
		30-3-2021	Lutkemeerpolder	HJ			
22	Gekraagde Roodstaart	30-3-2021	Diemerpark	EH	1958-2020 (62)	15-4	4/4-26/4
23	Paapje	23-4-2021	Ouderkerkerplas	JLK	1965-2020 (49)	27-4	16/4-8/5
24	Tapuit	31-3-2021	Lutkemeerpolder	JvB	1963-2020 (57)	7-4	25/3-20/4
25	Sprinkhaanzanger	17-4-2021	Brettenzone	PT	1963-2020 (53)	14-4	4/4-24/4
26	Snor	30-3-2021	Lutkemeerpolder	GK	1957-2020 (57)	12-4	4/4-20/4
		30-3-2021	Brettenzone	JG			
27	Spotvogel	8-5-2021	De Hoge Dijk	WS,LH,JV	1957-2020 (64)	7-5	1/5-13/5
28	Bosrietzanger	30-4-2021	Bovenkerkerpolder	EV	1957-2020 (63)	4-5	25/4-13/5
		30-4-2021	Diemerpark	RB			
29	Kleine Karekiet	17-4-2021	Lutkemeer	DvdM	1957-2020 (64)	23-4	12/4-4/5
		17-4-2021	De Kluut, Halfweg & Brettenzone	PT			
30	Rietzanger	25-3-2021	Zeedijk, Waterland	MS	1957-2020 (64)	8-4	30/3-17/4
31	Braamsluiper	18-4-2021	Muidertrekvaart	SW	1956-2020 (65)	19-4	12/4-26/4
32	Grasmus	16-4-2021	Diemerpark	PL,PR	1955-2020 (65)	20-4	13/4-27/4
33	Tuinfluits	19-4-2021	Westgaarde	PT	1957-2020 (64)	20-4	15/4-25/4
34	Zwartkop	24-2-2021	Badhoevedorp	LS	1957-2020 (64)	1-4	19/3-14/4
35	Fluiter	27-4-2021	Zonneweide Amsterdamse Bos	ZH,GK	1959-2020 (56)	1-5	23/4-9/5
36	Tijftjaf	21-2-2021	Diemen-Noord	HJK	1960-2020 (60)	5-3	21/2-17/3
		21-2-2021	Polder De Nieuwe Bullewijk	JLK			
37	Fitis	20-3-2021	De Kluut, Halfweg	PT	1957-2020 (64)	26-3	19/3-2/4
38	Grauwe Vliegenvanger	30-4-2021	Nieuwe Oosterbegraafplaats	AB	1958-2020 (61)	4-5	24/4-14/5
39	Bonte Vliegenvanger	10-4-2021	Westgaarde	JvB	1960-2020 (57)	25-4	16/4-4/5
40	Wielewaal	13-5-2021	Schellingwoude	ZS	1957-2020 (61)	11-5	1/5-21/5

Waarnemingen april-september 2021

Ellen de Bruin

FOTO: ELLEN DE BRUIN

De Monniksgier is de grootste roofvogel van Europa. Achter de Monniksgier vliegt een Buizerd

Deze keer, vanwege de special over ganzen in Waterland, heb ik van twee kwartalen waarnemingen verzameld. Eenvoudig is dat niet, dus bij voorbaat excuses voor die ene gemiste waarneming...

In mijn herinnering was het een halfjaar met weinig hoogtepunten. Gezien de hieronder genoemde soorten lijkt dit niet terecht; mogelijk speelt het slechte weer in het voorjaar en de zomer een grote rol in deze gedachtegang. Op de lijst prijken immers opvallende soorten als Zwarte Ooievaar, Zwarte Ibis, Woudaap, een verdwaalde Jan van-Gent, Steppekiekendief, Morinelplevier, Gestreepte Strandloper, Vorkstaarmeeuw, Witvleugelstern, Draaihals en Ortolaan. En op 19 juni krijg ik uit Abcoude een appje binnen "Zearend jouw kant op". Snel naar buiten, zo'n grote vogel moet toch terug te vinden zijn. Ik krijg de vogel direct in beeld, boven de huizen. Inmiddels is de vogel al lang en breed gedetermineerd als Monniksgier!! Op de fiets gesprongen en er achteraan gereden. De vogel langdurig kunnen volgen, het Amsterdam-Rijnkanaal over richting Amsterdam-Zuidoost cq. Gaasperzoom. Daar wordt de vogel ook door anderen gezien.

Zorg dat je je waarnemingen van het volgende kwartaal tijdig hebt opgevoerd op waarneming.nl. Voeg bij interessante waarnemingen zoveel mogelijk informatie toe, zoals aantal, geslacht, kleed, gedrag en telmethode; een kleine moeite maar een waardevolle aanvulling. En bij (regionale) zeldzaamheden het liefst een bewijsplaatje of een geluidsfragment.